

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Conradi Samvelis Schvzrfleischii Opera historica politica

Schurzfleisch, Konrad Samuel

Berolini, 1599 [i.e. 1699]

Controu. VI. De electione Adolphi Nassavii

urn:nbn:de:bsz:31-102564

§. VII. Quae lis ut dirimatur, omnino prudentia regendi spectanda est, quae mensuram huius iudicii implet. Ottogarus negligenter omisit occasionem potiundi Imperii, quo fidem et amorem Germanorum sibi devincire, regnumque alienis copiis opibusque firmare potuisset: quod iamdiu Austria non sine aemulorum invidia bene feliciterque usu probavit. Nam etsi regnum Boemiae, per se satis auctum erat, tamen insigne quiddam ad regni decus et gloriam pervenisset, roburque maius et firmamentum potentiae accessisset. Praeterea id fuisset utile malorum remedium, et Boiemis regnum clientelare possidentibus publice privatimque bene evenisset. Pollebat viribus Ottogarus, et potiori ratione imperium suscipere poterat, quam Rudolphus, Comes per se moli tantae impar. Sed Boiendorum timor inanis, et invidia mali exempli fuit, ac magnae deinceps regni huius conversioni profuit, cum negligeret novum dignitatis et potentiae praesidium, quod offerebatur. Equidem Ottogarus Carolum Andegavensem ad caedem Friderici Austrii Babenbergii exhortatus est, ne patrimonium absentis ereptum, redituro deinceps restituere cogeretur. Quare Deus, scelerrum ultor, mulctavit postea Ottogarum, et consilia eius confudit pariter ac corruptit; Habsburgios autem nutu arbitrioque coelesti ad summam rerum capessendam peraulpicato excitavit. *Vid. Venceslaus Hagecius Chron. Bohem. ann. 1271. et Ioannes Dubravius histor. Boemicae lib. XVII.*

CONTROV. VI. De electione Adolphi Nassavii.

Adolphus Nassavius prensando Imperio praecipuus, et administrando non cautus fuit.

Adolpho quidem veniebat in mentem Rudolphi Habsburgii, Comitis a tenui initio ad summam potentiam evecti, quod facile eum movebat, ut ad spem similis fortunae erigeretur.

§. II. Principes Imperii praecipuos, quibus Caesarum eligendorum ius est, a filio Rudolphi Habsburgii, alieniores videbat, idque sibi prodesse indicabat.

§. III. Ius ei suffragiis quaesitum est, quum Principum eligentium voluntates in eo designando et renunciando consentiebant.

§. IV. Rationes, et querelarum capita contra eum adducta nihil momenti habebant ad adimendum ipsi Imperium, quod rite electus creatusque esset. Solemnia anno MCCXCII. peracta sunt Francofordiae ad Moenum.

§. V. Contra svaderi poterat, Imperium tantae molis excedere vires ipsius, cuius nervi, ab alienatis imperii vectigalibus, incisi essent: ad haec Comitem,

tem, non suis opibus nixum, tot tantisque bellorum sumptibus imparem, non resistendo fore aemulis, quos in Austria, et magnis valentibusque Principum familiis haberet; Rudolphi Comitis felicitatem singularis esse exempli, nec pertinere ad quoslibet successores.

§. VI. Quae res ita confici potest, ut statuamus, Imperium ei fuisse recusandum. Ex capite iuris equidem nihil impediēbat, quin Nassavius suscipere Imperium, sed quum ratio prudentiae reddenda est, non accurate subduxit calculos, et errore admissio, rationes manifesto perturbavit. Etenim non habebat, unde faceret impensas, tuendae dignitati suffecturas, eaque ex causa magnam sustinebat invidiam, et acerbis passim sermonibus arguebatur, quasi ab Anglis stipendia acciperet, et venalem bello operam navaret. Statim ut Imperator renunciatus est, invidiosam conatus sui fiduciam intellexit, neque aë alienum dissolvere potuit, nec turbas discordiasque auctoritate sua extinxit, sed incendit magis. Novae post offensae initium fuit, cum Adolphum incesferet cupido habendi, et Principes iure suo tutos laceffendi. His rebus ad malas artes conversus, nec famae consuluit, et pacem quietemque turbavit. Sed appetens alieni Caesar, maiores excivit aemulos, et imperium vitamque in agro Vangionum amisit. In quo etsi moderationem requirimus, non tamen id eiusmodi fuit, ut propterea Imperium ipsi iure eriperetur. Violanti pacta, occupanti aliena resistere licebat, et negare obsequium: Imperio exuere nimium, vel maxime ob actiones plerasque iniustas et indecoras. Capita accusationum videri possunt apud *Siffridum Presbyterum an. MCCXCVI. Conf. Albertus Argentinensis in Chronico an. 1298. Conradi Vrspergensis supplementum,*

CONTROV. VII. De postulato Alberti Austrii, Vectigalia ad Rhenum vindicantis.

Albertus I. Caesar vectigalia ad Rhenum a superioribus Caesaribus abalienata repetere voluit, recte, an secus, sententiis variatur.

Quorum mentes cum Alberti voluntate consentiunt, eorum rationes omnino veri speciem habent. I. Quod iura imperii cum Imperio Caesarum necessario et perpetuo cohaereant, et ita inter se coniuncta copulataque sint, ut distrahi divelli que non possint. II. Quod superiorum Caesarum negligentia sibi non debeat esse fraudi, cum necessitate rerum et temporum multa saepius tolerantur, quae iusta ideo non habeantur.

§. II. Quod si aliquid contra sit factum, id omne irritum fieri oportere, propterea quod contra ius sit factum. His fere argumentis movebarur Austrius,

Sss sss 2

strius,

frius, et Antistites ac Principes Rheni accolas commonebat, caverent sibi, et fugerent periculum, neque incurrerent in offensam atque indignationem suam.

§. III. Pro causa Antistitum et Principum adduci potest patientia superiorum Imperatorum, et diuturnae possessionis titulus, qui firmum constituendi domini praesidium largitur. Hinc reposcenti vectigalia Alberto respondent, et longi temporis possessionem obtendunt, eamque sine cuiusquam interpellatione et contradictione tranquillam pariter ac firmam retinuisse affirmant.

§. IV. Haerent quidam et impediuntur, cum in huius rei disceptationem ingrediuntur. Sed mihi certe ratio constat, quamobrem ad Principum sententiam me traduci patiar, quippe quibus cordati omnes assensum praebent. Standum est iudicio prudentum, et ingenue affirmandum, reditus et vectigalia Imperii dari posse pignori, et omnino etiam abalienari, nisi contrarium lege Imperii cautum dispositumque sit, quamvis et huic longa deinceps consuetudo, et usus adeo contrarius, et impetrantis patientia derogare possint. Imitatur quidem respublica pupillum, et semper in integrum restitui potest, siquidem privilegia dolo malo impetrata sunt, quae rescindi publica utilitas suadet. Alia in praesens quaestio est, alia in praesenti quaestione ratio versatur, quippe quae nulla fraude et dolo, sed patientia et derelictione Caesarum nititur, atque adeo hinc sequitur, summam propter diuturnam, nec interruptam possessionem usucapi potuisse. *V. Monachus Colmariensis, cuius fide nunc stamus, in Chron. p. alt. p. 61. Vrsifianae edit. Quod alioqui pervulgatum, atque in historia Coroli IV. copiose et ex instituto tractatum recorder. Iam se obicit difficultas perrecturo ad Livoniam, et ad rem causamque Erici Sueonum Regis, Esthoniæ Revaliamque in fidem accipientis, et cum aliter a praesenti periculo defendi non possent, in ditionem suam perauspicato redigentis, immanesque Russorum impetus maturo consilio, et idoneo rerum apparatu antevertentis. Sed quia tempore excludor, publice experiar, quid eo in argumento possim, nec modo eius Regis, sed etiam Gustavi magni, Rigam*

Livoniae caput, deditioe capientis, victriciaque arma per universam

Livoniam circumferentis, iustitiam idoneis firmisque rationibus tuebor.